

Representantskapsmøte

Dato: 09.11.26

Sak 10/26 Merkostnader pensjon og sentralt lønnsoppgjør

Styrets forslag til vedtak:

1. Eierkommunenenes driftstilskudd til Grenland brann og redning IKS økes med 4,25 millioner kroner fra 2026 for å dekke varig økte pensjonskostnader. Økningen innarbeides i budsjett og økonomiplan og reguleres på samme måte som øvrig driftstilskudd.
2. Eierkommunenenes driftstilskudd til Grenland brann og redning IKS økes med 2,166 millioner kroner i 2026 og 5,116 millioner kroner fra 2027 for å dekke merkostnader som følge av det sentrale lønnsoppgjøret i kapittel 4. Økningen innarbeides i budsjett og økonomiplan og reguleres på samme måte som øvrig driftstilskudd.
3. Økningene fordeles mellom eierkommunene i samsvar med eierandelene fastsatt i selskapsavtalen.

Bakgrunn for saken:

Representantskapet behandlet 8. juni 2026 sak 03/26 om justering av eiertilskuddet som følge av økte pensjonsutgifter. Saken ble enstemmig utsatt til høsten 2026. Etter at saken ble lagt fram, har det sentrale lønnsoppgjøret i kapittel 4 gitt ytterligere og varige merkostnader for selskapet. Denne saken følger opp representantskapets vedtak og behandler pensjon og sentralt lønnsoppgjør samlet, men med separate vedtakspunkter. Som følge av at også det sentrale lønnsoppgjøret for 2026 er tatt inn i saksfremstillingen har saken fått nytt saksnummer.

Saksopplysninger:

Pensjon

Endringer i regelverket for offentlig tjenestepensjon fra 2025 har ført til en betydelig og varig økning i pensjonskostnadene for Grenland brann og redning IKS. Endringene omfatter blant annet ny offentlig AFP, nye pensjonsordninger for ansatte med særaldersgrense og endringer i regnskapsføringen av pensjon. GBR blir særlig berørt fordi om lag 90 prosent av de ansatte har særaldersgrense, og de fleste har aldersgrense 60 år.

GRENLAND

BRANN OG REDNING IKS

I representantskapssak 03/26 ble den varige merkostnaden beregnet til 5,6 millioner kroner. Etter at saken ble lagt fram, mottok selskapet en oppdatert prognose fra KLP for pensjonskostnadene i 2026. Prognosen viste lavere kostnader enn tidligere lagt til grunn og er derfor innarbeidet i beregningene. Beregningsgrunnlaget er også gjennomgått i samarbeid med økonomisjefen i Porsgrunn kommune, som leverer regnskapstjenester til selskapet.

Oppdatert beregning viser at de varig økte pensjonskostnadene utgjør om lag 4,25 millioner kroner årlig. Av dette utgjør den dokumenterte økningen fra 2024 til 2025 om lag 3,77 millioner kroner. Det resterende beløpet bygger på KLPs prognose for 2026. Endelig kostnad for 2026 vil først være kjent når KLP foretar den endelige beregningen i januar 2027.

KLPs foreløpige beregninger tar utgangspunkt i gjennomsnittlig lønnsvekst på 4,4 prosent, og tar ikke høyde for virkningen det sentrale lønnsoppgjøret i 2026 hadde for GBR isolert. Økte pensjonskostnader som følge av det sentrale lønnsoppgjøret kommer derfor i tillegg, og omtales særskilt nedenfor.

Kommunesektoren er kompensert for de økte pensjonskostnadene gjennom økte frie inntekter over statsbudsjettet fra 2025. De økte kostnadene er av varig karakter og må derfor innarbeides i finansieringen av selskapet fra 2026 og i årene framover. Finansiering av merutgiften i 2025 behandles gjennom egen sak om håndtering av merforbruket i 2025.

Sentralt lønnsoppgjør i kapittel 4

Resultatet av det sentrale lønnsoppgjøret forelå rett før sommerferien 2026. Oppgjøret omfatter alle ansatte i kapittel 4 og innebærer blant annet ny stillingskode og høyere garantilønn for heltidsbrannkonstabler. Det gir også økte satser for arbeid på kveld, natt og helg fra 1. oktober 2026. Den sentrale rammen var 4,4 prosent, men utslaget for GBR blir vesentlig høyere fordi en stor del av de ansatte omfattes av de særskilte endringene, mens selskapet har få andre grupper i kapittel 4 som kan gi en motsatt budsjetteffekt.

Merkostnaden ut over det som allerede var innarbeidet i budsjettet, er beregnet til 2,166 millioner kroner i 2026. Da har vi tatt hensyn til at lokale forhandlinger for kapittel 3 og 5 endte på 4,17 %, altså noe lavere enn snittet på 4,4 %. Fra 2027 får endringene helårsvirkning, og årlig merkostnad er beregnet til 5,116 millioner kroner. Økningen inkluderer pensjon og arbeidsgiveravgift.

Nye kostnader foreslås fordelt mellom eierkommunene etter eierandel i tråd med selskapsavtalen.

GRENLAND

BRANN OG REDNING IKS

Styrets vurdering:

Pensjon og lønn er blant selskapets største kostnadsposter. Økningene i denne saken skyldes sentrale regel- og tariffendringer, og er ikke et resultat av økt bemanning eller lokale prioriteringer. De kan ikke finansieres innenfor vedtatte rammer uten reduksjoner i bemanning, aktivitet eller beredskap. Ordinær deflatorjustering av eiertilskuddet dekker generell pris- og lønnsvekst, men ikke de særskilte utslagene av pensjonsendringene og lønnsoppgjøret for GBR. Dersom brannvesenet fortsatt hadde vært kommunalt ville kostnaden kommet direkte til den enkelte kommune.

Administrasjonen har gjennom 2026 arbeidet med kostnadsreduserende tiltak, bedre samordning og omdisponering av ressurser. Tiltakene kan gi varige gevinster og skal fortsette. De er likevel ikke tilstrekkelige til å finansiere en varig kostnadsøkning på samlet 9,37 millioner kroner uten vesentlige endringer i bemanning, tjenestenivå eller beredskap.

Alternativet til økt eiertilskudd er derfor å redusere selskapets kostnadsnivå. En reduksjon av denne størrelsen kan ikke gjennomføres som ordinær effektivisering alene. Den vil kreve strukturelle tiltak og politiske prioriteringer som må bygge på ferdigstilte analyser og behandles gjennom selskapets ordinære styringsorganer. Den strategiske arbeidsgruppen skal vurdere framtidig ambisjonsnivå, organisering og finansiering, men dette arbeidet endrer ikke behovet for å håndtere allerede vedtatte og varige pensjons- og lønnskostnader.

En fast økning i eiertilskuddet gir et realistisk budsjettgrunnlag og nødvendig forutsigbarhet for både selskapet og eierkommunene. Samtidig blir det tydelig hvilke kostnader som følger av pensjon og hvilke som følger av lønnsoppgjøret. Det er derfor hensiktsmessig å holde områdene atskilt i vedtaket.

For 2026 bør økningen dekke delårsvirkningen som allerede belaster regnskapet. Fra 2027 må økningen innarbeides med helårsvirkning og videreføres som en fast del av driftstilskuddet. Dersom eierkommunene ikke øker rammen, må styret komme tilbake med forslag til tilsvarende reduksjon i aktivitet, bemanning eller beredskapsnivå.

Styrets anbefaling:

Styret anbefaler representantskapet å vedta en fast økning i eiertilskuddet som dekker merkostnadene til pensjon og sentralt lønnsoppgjør.

Vedlegg:

1. Beregningsgrunnlag økte pensjonskostnader
2. Beregning av merkostnader etter sentralt lønnsoppgjør i kapittel 4
3. Forslag til fordeling av merkostnader mellom eierkommunene